

**РЕПЕРТУАР РИТОРИЧНИХ ЖАНРІВ
ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ ЕПОХИ ПІЗЬНОГО
ПРОСВІТНИЦТВА: КАНОН, ЦИКЛИ ТА ІНТЕНЦІЇ**

У статті вперше сформульовано канон творів риторичних жанрів (акт, промова, проповідь) у мемуаризованій польськомовній літературі Волині, Київщини та Поділля кінця XVIII – початку XIX століття; проаналізовано та висвітлено їх генологічний репертуар, диференційовано модифікації, розглянуто поетичні особливості, названо основні інтенції.

Важливим етапом у розвитку правобережної мемуаристики наприкінці XVIII ст. є риторичні жанри, генологічною особливістю яких було потужне прагнення до мемуаризації вітчизняного простору і часу. Акти (akt), проповіді (kazanie) та промови (głos, mowa, przemówienie), мабуть, чи не вперше у правобережних текстах вміщували прямі рефлексії регіональних подій, мемуаризаторами яких виступали особи певного стану та походження, причому здебільшого значущого та впливового, серед яких високі чиновники, клірики, громадські діячі, професура, палестранти, шляхтичі та міщани. Період пізнього просвітництва на Правобережжі характеризують численні повчально-дидактичні орально-риторичні твори, з якими виступають волинський губернатор Варфоломій Гіжицький (Głos JW. wołyńskiego cywilnego gubernatora Bartołomieja Gyżyckiego dnia 20 sierpnia 1816; Głos JW. wołyńskiego cywilnego gubernatora Bartołomieja Gyżyckiego dnia 25 sierpnia 1816), презес головного суду Юзеф Антоній Денбровський (Mowa Józefa Antoniego Dąbrowskiego Łowczego Wołyńskiego Prezesa Sądów Głównych Gubernii Wołyńskiej, dawniey pierwszego a teraz Departamentu drugiego, Orderu S. Stanisława Kawalera przy wstąpieniu w urzędowanie dnia 1 miesiąca czerwca 1815 roku miana na sesyi sądowej w Żytomirzu), колишній губернський маршалок Алойзи Гостинський (Mowa przy pożegnaniu odieżdżającego JW. Frideryka Siwersa tajnego stanów imperyi i wielu orderów rosyjskich kawalera, z Guberni Wołyńskiej do stolicy państwa, z mocą rewizyi dla dosledzenia ucisków od rządu mieyscowego do teyże gubernii zesłanego. Miana przez JW. Aloizego Gostynskiego bywszego marszałka guberskiego. 10 listopada 1815 roku), київський канонік Ієронім Стройновський (Mowa Hieronima Stroynowskiego kanonika kijowskiego o Konstytucyi Rządu Ustanowionej dnia trzeciego i piątego Maia R. 1791. czytana na posiedzeniu Publicznym Szkoły Głównej W. X. Lit. dnia pierwszego Lipca R. 1791),

ксьондзи Фабиуш Дубецький (Głos do JW. Wołyńskiego cywilnego gubernatora generała maiora woysk ryssyiskich, kawalera wielu orderów Bartłomieia Gizyckiego w czasie obieżdzania gubernii dnia 28 miesiąca października r. 1817 w Dubnie przez Fabjusza Dubieckiego miany), Юзеф Реддіг (Kazanie w rocznicę wstąpienia na tron nayiaśnieyszego Imperatora Aleksandra Pierwszego 1802 roku dnia 12 marca w Katedrze Żytomirskiej przez W. J. X. Reddiga miane; Kazanie na wyborze urzędników i sędziów Gubernii Wołyńskiej [...] roku 1802 dnia 13 lipca miane w Kościele Katedralnym Żytomirskim; Kazanie na wyborze urzędników i sędziów Guberni Wołyńskiej roku 1805 dnia 2 miesiąca lipca w Kościele Katedralnym Żytomirskim; Kazanie w czasie wyborów urzędników Gubernii Wołyńskiej w Kościele Katedralnym Żytomirskim roku 1811 dnia 22 lipca miane; Kazanie na obchód pogrzebowy Jaśnie Wielmożnego Tadeusza Czackiego [...] roku 1813; Kazania na wyborze urzędników Gubernii Wołyńskiej w Kościele Katedralnym Żytomierskim miane roku 1817 i roku 1820), Юзеф Каласан Дамчевський (Kazanie pogrzebowe miane w kościele parafialnym Rowińskim po skończonem nabożeństwie załobnem przy przeprowadzeniu zwłoków ś. p. JW. JX. Józefa Junosza Piaskowskiego, proboszcza katedralnego Łuckiego, Dziekana przy kol. Ołyckiej, proboszcza Rowieńskiego przez Józefa Kalasan Damczewskiego dnia 10. marca 1803 roku; Kazanie na pogrzebie ś.p. JW. Ludwika Mazarakiego chorążego niegdy powiatu machnowieckiego miane w Kościele machnowieckim przez miejscowego proboszcza J. K. Damczewskiego dnia 17 Marca 1827 Roku), Якуб Косінський (Kazanie w czasie wyborów urzędników gubernii kijowskiej w kościele parafialnym kijowskim xięży dominikanów miane przez xiędza Jakuba Kosińskiego [...] dnia 11. septembra 1808. roku), професор Алойзи Осінський (Kazanie przy otwarciu nauk w Gymnazium Wołyńskiem, miane przez X. Aloizego Osinskiego, professora literatury w Krzemieńcu, 21 września 1808; Kazanie na pogrzebie JW. Tomasza Leńczowskiego podkomorzego krzemienieckiego miane przez Alojzego Osińskiego [...] dnia 2 grudnia 1808 roku w Łanowcach; Kazanie na obchód pamiątki Iózefa Czecha, dyrektora Gimnazium Wołyńskiego, członka Towarzystwa Królewskiego Przyjaciół Nauk, miane przez Aloizęgo Osińskiego, professora literatury w Gimnazium Wołyńskiem, w Krzemieńcu, 28 kwietnia 1811), інші публічні люди, серед яких Ян Канти Божида-Подгороденький (Kazanie na pogrzebie s. p. JW. Salomei z Rzyszczewskich графини Мосзыński marszałkowej W. Kor. w Kościele Katedralnym Łuckim miane dnia 10. lutego 1803 roku przez Jana Kantego Bozydar Podhorodenskiego; Kazanie na pogrzebie s. p. JW. Adama Rzyszczewskiego [...] w Kościele Katedralnym Łuckim dnia 17 lutego roku 1809 miane przez Jana Kantego Bozydar Podhorodenskiego), Мартин Боссаковський (Kazanie na pogrzebie s. p. JW. JMę. pani Franciszki z Cieszkowskich Podhorodenski kasztelanowej czerniechowskiej miane w

kościelne katedralnym łuckim dnia 31. sierpnia v. s. roku 1807 przez Marcina Bossakowskiego dla pamięci po śmierci tegoż wydane), Раймунд Маєвський (Kazanie przy wyborach urzędników Gubernii Kijowskiej, w dzień jmienia Nayasnieyszego Alexandra I. Imperatora całej Rosyi Pana Naymilościwszego przez Raymunda Maiewskiego [...] w Kościele XX. Dominikanów Kiiowskich roku 1802 miane w dowód wdzięczności Trybunałowi Kiiowskiemu ofiarowane) etc.

Акти, проповіді та промови, будучи видовими дефініціями мемуаристичної парадигми постаніславівського періоду, первісно мали клерикальне походження і за жанровою природою тяжіли до гомілетики, яка потужно впливала на формування їх поетичних особливостей. З кінця XVIII ст. жанри все більше набувають художньої виразності та стилістичної вишуканості. Головним стає не тільки і не стільки артистизм орального виконання, скільки їх змістовність та привід. У цей період жанри виступають як порубіжні між клерикальною та світською літературою і утворюють власні піджанрові різновиди: проповіді поховальні (pogrzebowe), політичні (polityczni) або сеймові (sejmowe), трибунальські (trybunalskie) та військові (obozowe); акти та промови: ювілейні (jubileuszowe), урочисті (uroczyste), повчальні (umoralniające), декларативні (deklaratywne), про наміри (o zamiary), підсумкові (końcowe).

На Правобережжі початку XIX ст. масово поширюються тематично об'єднані проповіді та промови, які можна умовно назвати циклами, написаними з якогось приводу, наприклад, увіншування, присвячене відкриттю Волинської (Кременецької) гімназії: "Mowa Jaśnie Wielmożnego Tadeusza Czackiego, tajnego Jego Imperatorskiej Mości konsyliarza, Starosty Nowogrodzkiego, Imperatorskiego Wilenskiego Uniwersytetu i Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk członka, Wizytatora szkół w guberniach Wołyńskiej, Podolskiej i Kijowskiej Orderow Orła Białego i S. Stanisława Kawalera dnia 1 oktobra 1805 r., przy otwarciu Gymnazium Wołyńskiego w Krzemieńcu miana", "Mowa Wielmożnego JMC Pana Lerneta doktora medycyny, członka Imperatorskiego Wilenskiego Uniwersytetu, delegowanego od tegoż zgromadzenia, przy otwarciu Gymnazium Wołyńskiego dnia 1 października 1805 roku w Krzemieńcu miana", "Mowa Jmc Alexandra Chodkiewicza, członka Zgromadzenia Warszawskiego Przyjaciół Nauk, jmieniem tegoż Zgromadzenia przy otwarciu Wołyńskiego Gimnazjum dnia 1. października 1805 roku w Krzemieńcu miana", "Mowa Jmc Pana Antoniego Jarkowskiego prefekta Gymnazium Wołyńskiego przy odebraniu Monarszego Dyplomatu dla tegoż Gymnazium wydanego dnia 1 października 1805 roku w Krzemieńcu miana".

Масово видавалися промови приватного змісту, присвячені важливій, але більш локальній події, наприклад, організації навчального процесу в гімназії "Mowa J.P. Antoniego Malawskiego, nauczyciela języka niemieckiego

i jeografii w czterech pierwszych klassach Gymnazjum Wołyńskiego przy zaczęciu pierwszej Lekcyi miana 2-go października 1805 roku", "Mowa Jaśnie Wielmożnego Tadeusza Czackiego tajnego konsyliarza Jego Imperatorskiej Mości, Różnych Zgromadzeń Uczonych Cłonka, Gubernii Wołyńskiej, Kijowskiej i Podolskiej wizitatora. O pożytkach z wychowania publicznego i domowego, przy kończeniu roku szkolnego w Gimnazjum Wołyńskim, miana 1806 roku 20 lipca", "Kazanie przy otwarciu nauk w Gymnazjum Wołyńskim, miane przez X. Aloizego Osinskiego, professora literatury w Krzemieńcu, 21 września 1808", "Mowa J. W. Kaspra Kolumny Cieciszowskiego miana w Krzemieńcu w czasie nabożeństwa za zakończenie rocznych w Gimnazjum Wołyńskim nauk" або "Mowa Jaśnie Wielmożnego Ludwika Kropińskiego, byłego jenerała woysk polskich miana przy rozdawaniu medalów i listów pochwalnych uczniom Liceum Wołyńskiego 30 czerwca 1820 roku".

Аналогічні промови виголошувалися й були присвячені подіям, що відбувалися чи то в Луцьку (Mowa Tadeusza Czackiego, tajnego konsyliarza, członka uniwersytetu Wileńskiego, Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk i trzech guberniów wizytatora miana na zjeździe duchowieństwa łuckiego obrządku łacińskiego 20 października 1803 roku, w Łucku), чи то в Києві (Mowa Tadeusza Czackiego, konsyliarza tajnego Jego Imperatorskiej Mości, prezesa kommissyi sądowej edukacyjnej gubernii Wołyńskiej, Podolskiej i Kiiowskiej, Wizytatora Szkół tychże Guberniy, Członka różnych uczonych Zgromadzeń, Orderów Orła białego i S. Stanisława Kawalera dnia 30 stycznia 1812 r. w Kiiowie miana; Mowa przy otwarciu Gimnazium w Kiiowie mianą przez JW. Adama grafa Rzewuskiego dnia 30. stycznia 1812 roku), чи, наприклад, у Житомирі (Mowa przy rozpoczęciu nauk w Seminarium Dyecezalnem Zytomirskim, roku 1806. i w czasie examinu miana; Kazanie na pogrzebie Martyny Kuligowskiej starszej siostr miłosierdzia szpitala zytomirskiego w kościele katedralnym zytomirskim dnia 23. kwietnia roku 1806 miane).

Незмінною особливістю, успадкованою від минушини, залишався дидактично-повчальний характер жанрів, підвищена емоційність тексту, замішана на поетичних традиціях сентименталізму, декларативність автора, підсилена його декламаціями та деклараціями, скульптурність (статичність) та резонерство образів. Стиль проповідей та промов – бездоганий, старанно, дещо штучно скомплектований, що, в свою чергу, породжує монотонність сприйняття. Одними з пріоритетних проблемних напрямків світських промов, звернень чи актів було висвітлення подробиць життєвого шляху, якщо вони були присвячені конкретній особі, філософські роздуми над тлінністю життя чи осмисленням шляхетської моральності, наслідування якої носило зобов'язуючий та зразковий характер [6, с. 10]. До таких творів належать, зокрема, промови, присвячені окремим знаковим особам часу й доби. Наприклад, Юзефові

Чеху "Kazanie na obchód pamiatki Iózefa Czecha, dyrektora Gimnazium Wołyńskiego, członka Towarzystwa Królewskiego Przyjaciół Nauk, miané przez Aloizégo Osińskiego, professora literatury w Gimnazium Wołyńskim, w Krzemińcu, 28 kwietnia 1811", Тадеушу Чацькому "Kazanie na obchód pogrzebowy Jaśnie Wielmożnego Tadeusza Czackiego roku 1813" Ю. Реддіга, "Mowa J.W. Adama Radziwińskiego Szambelana byłego Dworu Polskiego na uczczenie pamięci Tadeusza Czackiego", Алойзи Фелінському "Do złączonych przyjaciół s. p. Aloizego Felińskiego, dyrektora Liceum i szkół Gubernii Wołyńskiej, członka uczonych towarzystw etc. W dniu Jego imienin 21. czerwca 1820 roku s. s. J. W. Gustawa hr. Olizara przemówienie" ін.

Якщо правобережні проповіді на початку XIX ст. ще зберігають свої жанрові ознаки, то диференціювання актів чи промов стає досить ускладненим через безліч ледь помітних відтінків, що супроводжують їх змістовність. Наприклад, у праці "Akt konsekracyi kościoła katedralnego zytomierskiego w dzień imenin najłaskawiey nam paniącego Alexandra I, jmperatora y samowładcy całej Rossyi, przez jaśnie wielmożnego Kaspara Kazimierza Kolumnę Cieciszowskiego, biskupa Łuckiego y Żytomierskiego, orderow Alexandra Newskiego Kommendora, Orła Białego y S. Stanisława Kawalera roku 1805, dnia 30 augusta dopełnony" [1, с. 66–67] майже неможливо виділити жанрововизначальні домінанти. З одного боку, твір має властивості акту, присвяченого урочистій події, з іншого, – промови на честь дня іменин августійшої особи, далі – має прикмети твору, написаного "з нагоди" та "für Wenige" ("для небагатьох"), у якому відрефлектовано події та відомі особи, а також яскраво відчутно історичний дискурс у недавнє минуле. В "Акті освячення ..." єпископ К. К. К. Цецішовський пригадує та розповідає про заслуги своїх попередників єпископів Самуеля Ожги, який переніс кафедру до Житомира, Каетана Солтика, який відкрив у Житомирі семінарію й забезпечив її фондушем, Юзефа Зулуського, який звів будинки для духовенства, Фрацішка Оссолінського, який не шкодував коштів для цього костюлу і в 1798 р. заклав перший камінь його фундаменту. Автор промови пам'ятає та дбайливо документує все, що має важливе значення для цієї події. Особливе місце в "Акті освячення ..." має розповідь про заслуги й велич російського імператора Олександра I та його бабусі Катерини II, яка наказала виділити на ремонт цього костюлу 3 000 рублів. Автор майстерно володіє емоціями тих, до кого він звертається, серед яких, наприклад, Тадеуш Чацький та Марцін Букар.

За такою ж схемою побудована "Kazanie na pogrzebie Martyny Kuligowskiej starszej siostr miłosierdzia szpitala żytomirskiego w kościele katedralnym żytomirskim dnia 23. kwietnia roku 1806 miane", тільки в цьому випадку слухачами промови стають сестри милосердя, осиротілі діти, вбогі та хворі, якими опікувалася померла. Твір насичений зворушливим

описом гірких сліз, які проливають ті, що зібралися в цю мить над її труною у кафедральному костюлі. Проповідь містить низку біографічних подробиць старшої сестри, спогади про становлення притулку сестер шаріток: "Після спалення Житомира, ніде не мали сестри милосердя місця, де голову схилити, ні даху, під яким укритися; не про себе, а про коханих сиріт і хворих думали, де б їх розмістити й від прикрого вітру захистити; самі ж під відкритим небом дні й ночі трималися, по селам халупи для сиріт і хворих наймали, себе голодом морили, сльозами напувалися, щоб діти з голоду і від злиднів не загинули" [5, с. 8–9]. Твору властиві дидактична повчальність, сентиментальна чутливість, поглиблення релігійної моральності: "такої смерті, яку собі старша сестра цнотливим життям вислужила, не горювати, а благодіяти треба, бажати для себе кожний повинен" [5, с. 4–5].

Іншою адресністю, характером композиції твору, риторичними особливостями відрізняється "Głos JW. wołyńskiego cywilnego gubernatora Bartołomieia Gyżyskiego dnia 25 sierpnia 1816", що є публічним зверненням до співвітчизників довіреної йому губернії, у якому він повідомляє про швидкий приїзд імператора Олександра I до Житомира і закликає до гідної зустрічі царської особи. В невеликому за розміром зверненні, яке за сучасними уявленнями більше схоже на листівку, автор наголошує на важливості історичної події та закликає до одностайної єдності волинської шляхти. Промова виголошена від першої особи з досить піднесеним емоційним нашаруванням, аж до того, що автор від щирого серця присягає волянянам: "моя безмірна вдячність вам піде зі мною до могили" [4, с. 1].

Композиція звернення "Do złączonych przyjaciół s. p. Aloizego Felińskiego, dyrektora Liceum i szkół Gubernii Wołyńskiej, członka uczonych towarzystw etc. W dniu Jego imienin 21. czerwca 1820 roku s. s. J. W. Gustawa hr. Olizara przemówienie" [3] мало чим відрізняється від вище наведених промов та проповідей. Жанрові винятковості стираються та відходять у спільний синкретичний простір, де колишні виключності набувають узагальнених рис. Підвищена монологічно-надризна патетичність, зашкалююча емоційність, дещо гіперболізована сакралізація особи та часу, у якому жив А. Фелінський, пишномовність стилю, що мала засвідчити майстерність автора,— усе надає особливої урочистості події, підкреслює її винятковість та епохальну значущість. "Зібранню друзів саме в тому місці, де дружба піднесена своїми Святинями, маємо замислитися, над сумним призначенням наших доль!... Сьогодні ми мали б вважати рік, що минув, роком щастя, жалкувати за часом, що так швидко пройшов, радіти року, що продовжив життя другові – наставнику нашому, і тим самим запевнюючи нас у щасті турботливих родичів, вдячної молоді і добре мислячих поляків! На жаль! сьогодні невтишним голосом жалю потрібно голосити "Фелінський пішов з нашого життя!" [3, с. 1–2].

Звертання до вітчизни, згадування пролитих сліз, невітшних сердець, часові реляції до невітшної дружини, осиротілих дітей та внуків, вихованців, нарешті, країни вічного покою та щастя – ось конспективний зміст промови Г. Олізара. Наприкінці розміщено композиційно важливе присягання в шані та вірності: "Ми ж у цю хвилину, не дивлячися на жорстокість долі, з Тобою, з Тобою говоримо, даємо Тобі скорботну присягу, присягаємо перед Богом, що поки остання крапля крові в жилах наших не застигне, поки рід наш, роди наших друзів не згинуть, поки твої діти та їх покоління на землі будуть знаходити щиру дружбу, поки кожен молодий волинянин не перестане бачити світ, все має вшановувати святі тині Чацького та Твою!" [3, с. 8].

Віддаючи шану першим спробам мемуаризації правобережного часопростору, слід наголосити, що це стало величезним набуттям перехідної епохи, яка зверталася до свого волинсько-київсько-подільського реципієнта, з одного боку, а з іншого, – до інтерпретації проблематики краю в правобережному тексті. Безперечно, сьогодні ці твори не вкладаються у категорію оцінок, до яких можна було б застосувати ступінь "високохудожні". Мабуть, не випадково, що генологічна зашкарублість та господарювання форм середньовічної жанрової поетики, нарешті, її безваріативна диктатура, позбавили акти, проповіді та промови креативності, здатності до інтеграції міжжанрових домінант, що в підсумку привело до неприйняття позитивних художніх тенденцій нового часу. Наслідком такого застою стало те, що названі жанри в першій чверті XIX ст. втрачали перспективи розвитку, і, як результат,— все це спрягло переміщенню їх у пасивні аннали генології, по суті на маргінес мемуаристичної парадигми, де відбулося не стільки їх завмирання, скільки навіть їх відмирання. Однак, слід особливо підкреслити, що саме ці жанри, які набули особливого розвитку на Правобережжі у період пізнього просвітництва українсько-польського пограниччя, щедро здобрили підґрунтя для стрімкого розвитку інших жанрів мемуарної таксономії нової епохи. Тому, мабуть, не випадково, що в середині XIX ст. відбудуться неспівмірні спроби поновлення жанру проповіді і, треба надати належне, на новому змістовному рівні з потужним використанням нових викликів часу. Мова йде про "Kazanie dla rodaków w kraju i za krajem" Г. Олізара [7], яке побачило світ у 1847 р. і яке, залишаючи риторичне кореспондування тексту, як адресне звернення, наповнилося філософськими рефлексіями політичних та історичних подій та особистостей, що їх творять.

Список використаних джерел та літератури

1. Akt konsekracyi kosciola katedralnego zytomierskiego w dzień imenin nayłaskawiey nam paniącego Alexandra I, jimperatora y samowładcy całej Rosseyi, przez jaśne wielmożnego Kaspara Kazimierza Kolumnę Cieciszowskiego, biskupa Łuckiego y Żytomierskiego, orderow Alexandra Newskiego Kommendora, Orła Białego y S. Stanisława Kawalera roku 1805, dnia 30 augusta dopełnony.— Wilno: w Druk. Dyecezałney u XX. Missionarzów in Monte Salvatoris, [1805].— 71 s.
2. Do złączonych przyjaciół s. p. Aloizego Felińskiego, dyrektora Liceum i szkół Gubernii Wołyńskiej, członka uczonych towarzystw etc. W dniu Jego imienin 21. czerwca 1820 roku s. s. J. W. Gustawa hr. Olizara przemówienie.— Krzemieniec, 1820.— 8 s.
3. Do złączonych przyjaciół s. p. Aloizego Felińskiego, dyrektora Liceum i szkół Gubernii Wołyńskiej, członka uczonych towarzystw etc. W dniu Jego imienin 21. czerwca 1820 roku s. s. J. W. Gustawa hr. Olizara przemówienie.— Krzemieniec, 1820.— 8 s.
4. Głos JW. wołyńskiego cywilnego gubernatora Bartołomieia Gyżyckiego dnia 25 sierpnia 1816.— [1816].— [3] s.
5. Kazanie na pogrzebie Martyny Kuligowskiej starszej siostr miłosierdzia szpitala żytomirskiego w kościele katedralnym żytomirskim dnia 23. kwietnia roku 1806 miane.— [Żytomierz, 1806].— [20] s.
6. Mačiulytė K. Idee oświecenia w kazaniach okolicznościowych Wielkiego księstwa Litewskiego z drugiej połowy XVIII wieku. Autoreferat. Nauki humanistyczne, filologia (04 H).— Wilno, 2004.— 24 s.
7. Olizar G. Kazanie dla rodaków w kraju i za krajem.— Paryż : W drukarni i litografii Maulde i Renou, 1847.— 8 s.

***Wołodymyr Jerszow. Repertuar gatunków retorycznych Ukrainy
Prawobrzeżnej okresu późnego Oświecenia: kanon, cykle i intencje.***

W artykule po raz pierwszy sformułowano kanon utworów gatunków retorycznych (akt, przemówienie, kazanie) w polskiej literaturze pamiętnikarskiej Wołynia, Kijowszczyzny i Podola końca XVIII – początku XIX wieku; przeanalizowano i wyświełono repertuar genologiczny, zróżnicowano modyfikacje, rozpatrzono właściwości poetyckie, nazwane podstawowe intencje.

***Volodymyr Yershov. Rhetorical Genres Repertoire of the Right-Bank Ukraine
of the Late Enlightenment: Canon, Cycles and Intentions.***

The canon of the composition of rhetorical genres (act, speech and sermon) of the Polish memoirs of Volyn, Kyiv region and Podillia of the end of XVIII – beginning of XIX century is firstly formulated in this article. Their genealogical repertoire and differentiated modification are analyzed and elucidated. The article describes their poetical features and names the main intentions.